

**ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS  
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

**ALYTAUS MIESTO MOKYKLŲ MOKSLEIVIŲ PATIRTŲ  
LENGVŲ TRAUMŲ ANALIZĖ UŽ 2010 - 2011 METUS**

**2011 m.**

Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, siekdamas išsiaiškinti, koks yra Alytaus miesto moksleivių traumatizmo paplitimas ir traumų pobūdis mokyklose, atliko traumatizmo Alytaus miesto mokyklose tyrimą. Šiuo tyrimu siekiama sužinoti, kaip dažnai ir kokias traumas mokyklose patiria mokiniai, kur ir dėl kokių priežasčių susižeidžiama, kas ir kokią pagalbą suteikia nukentėjusiesiems.

Alytaus miesto mokyklose 2010 m. rugsėjo mėnesio duomenimis mokėsi 11219 mokiniai. Per šiuos mokslo metus mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistės užfiksavo 1353 moksleivių patirtas lengvas traumas.

**Tikslas:**

Išanalizuoti mokinių traumatizmo paplitimą ir pobūdį Alytaus miesto mokyklose 2010 – 2011 mokslo metais.

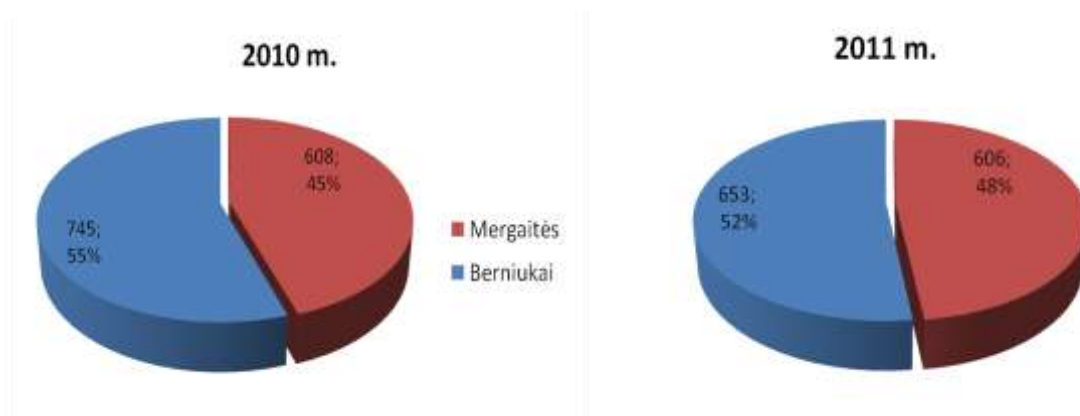
**Tyrimo metodika:**

Mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistės nuo 2010 m. rugsėjo iki 2011 m. birželio mėnesio, mokinių patirtas traumas registravo apsilankymų žurnaluose ir visuomenės sveikatos biuro parengtose moksleivių patirtų lengvų traumų registravimo formose.

## Rezultatai

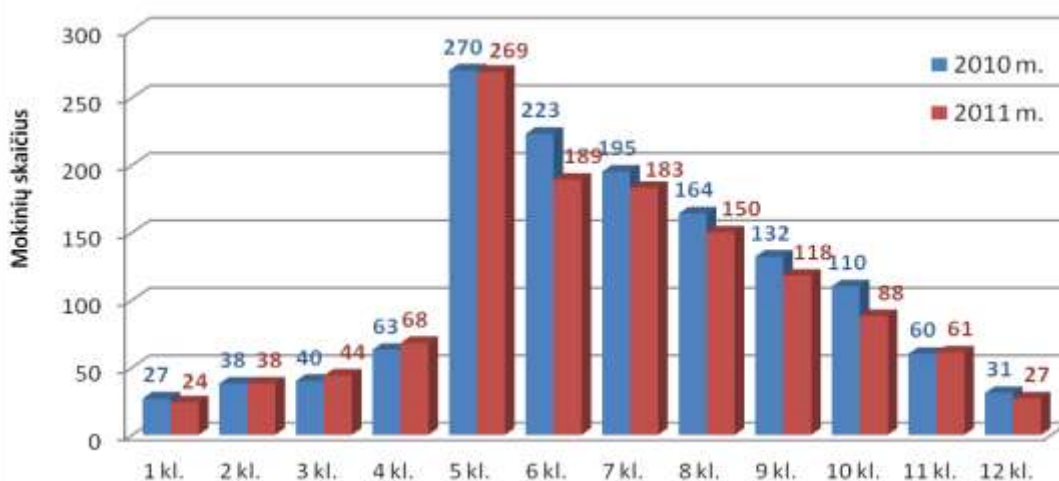
2010 m. užregistruota 1353 lengvos traumos, o per 2011 m. buvo užregistruota 1259 lengvos traumos. Taigi, daugiau traumų moksleiviai patyrė 2010 m. Greitoji medicinos pagalba į mokyklas dėl traumų 2010 m. buvo kviesta 30 kartų, o 2011 m. 16 kartų.

Berniukai traumas patiria dažniau nei mergaitės (2 pav.), jie daugiau rizikuoja, yra judresni ir dėl to dažniau patiria traumas.



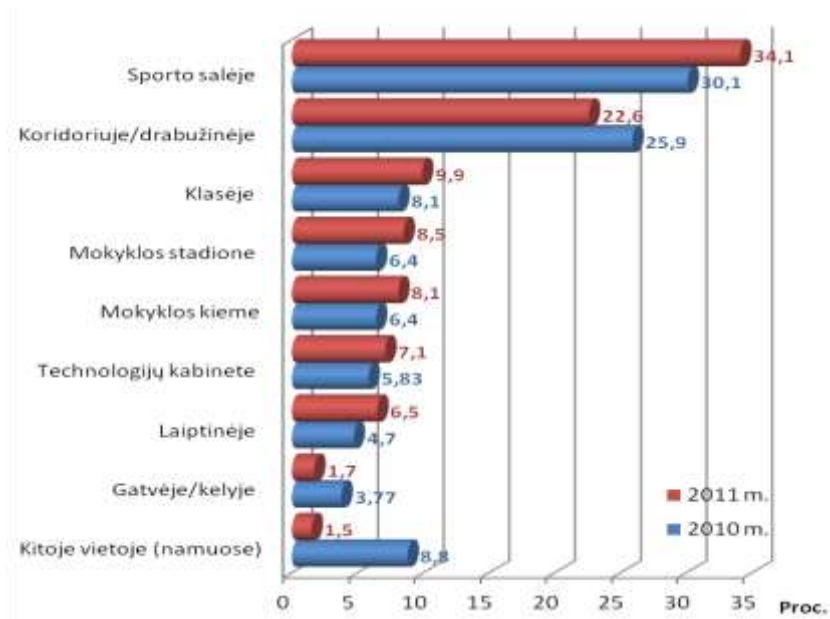
2 pav. Per 2010 – 2011 metus patyrusių traumas pasiskirstymas pagal lytį.

Dažniausiai mokykloje susižaloja 5-6 klasių (11-13 metų amžiaus) mokiniai. Jie sudaro daugiau nei trečdalį visų patyrusių traumas. Tai didžiausios rizikos susižeisti mokykloje amžiaus vaikų grupė. Šio amžiaus vaikai yra linkę burtis į grupes, draugai jiems kartais turi didesnę įtaką negu tėvai. Norėdami pasirodyti drąsūs prieš draugus, žaisdami, sportuodami ar leisdami laiką kieme, šio amžiaus vaikai neretai elgiasi labai rizikingai ir gali sunkiai susižaloti. Rečiau traumas patiria pradinųjų ir vyresniųjų klasių mokiniai. Išanalizavus duomenis pastebima, kad mokiniai, kurie mokosi aukštesnėje nei šeštoje klasėje, traumų patiria rečiau. Šių klasių mokiniai ramesni, santūresni, atsargesni, todėl susižeidžia rečiau.



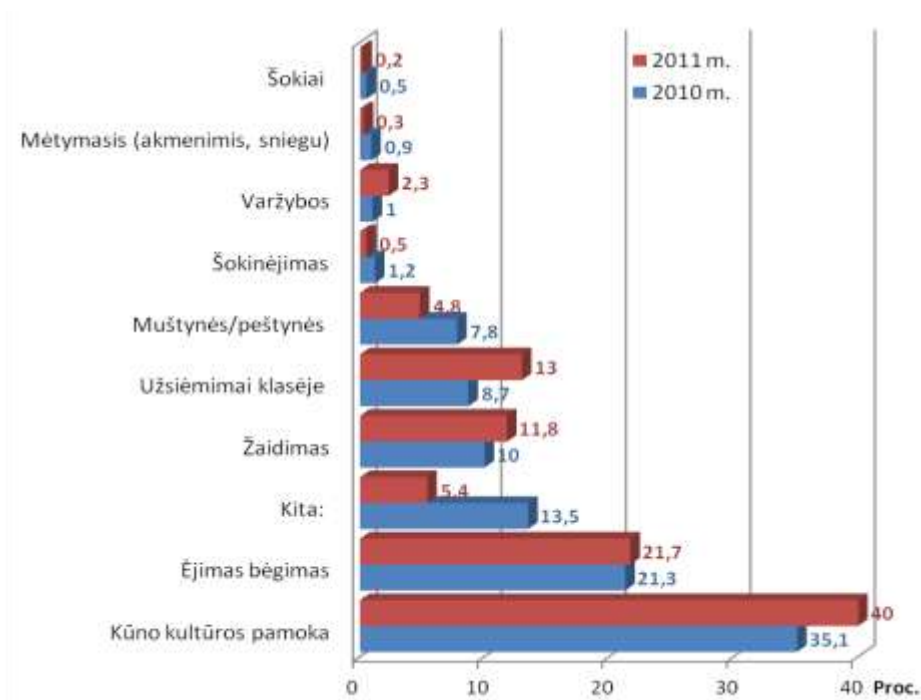
3 pav. Traumas patyrusių mokinių skaičiaus pasiskirstymas pagal klases.

Tyrimo metu paaiškėjo, kad mokiniai traumas dažniausiai patiria sporto salėse. Traumų patiriamų sporto salėje skaičius 2011 m. lyginant su 2010 m. padidėjo. Koridoriuose ir drabužinėse patiriamų traumų skaičius 2011 m. lyginant su 2010 m. sumažėjo.



4 pav. Traumų pasiskirstymas pagal įvykio vietą (proc.).

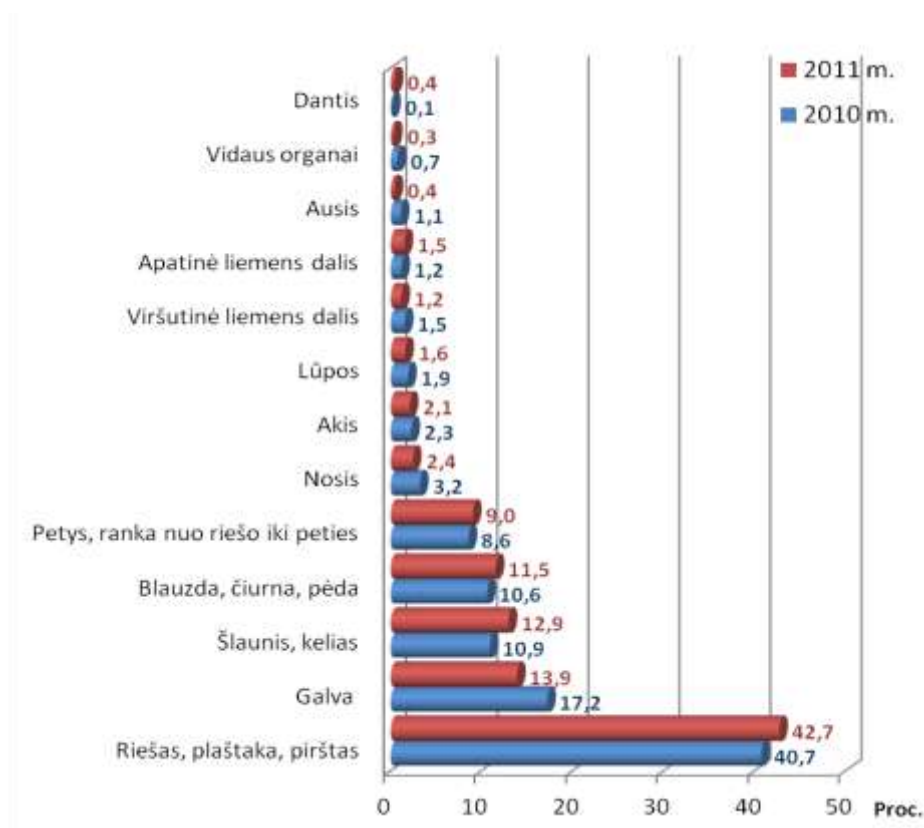
Mokinių veikla, įvykus traumai, yra svarbus aspektas analizuojant traumatizmą mokyklose. Remiantis 2010 – 2011 metų duomenimis, daugiausia traumų įvyko kūno kultūros pamokose (2011 m. – 470 atvejų, 2010 m. - 475), bei ėjimo metu (2011 m. – 234 atvejai, 2010 m. 288) (5 pav.).



5 pav. Traumų pasiskirstymas pagal veiklą, kurios metu moksleivis patyrė traumą.

Toks didelis skaičius traumų, įvykstančių sportuojant, rodo nepakankamą kūno kultūros mokytojų dėmesį sportuojantiems vaikams. Būna atvejų, kai sportuojantys mokiniai yra paliekami vieni be priežiūros, dažnai pradedant sportuoti nepadaromi tinkami apšilimo pratimai, kas vėliau lemia įvairius susižeidimus. Svarbu, kad kūno kultūros mokytojai nebūtų abejingi ir aiškintų mokiniams apie galimus pavojus, atliekant įvairius pratimus, ir patartų, kaip nuo jų apsisaugoti.

Atlikus surinktų duomenų analizę pagal traumos lokalizaciją (kūno vieta, kuri buvo sužalota), paaiškėjo, kad kaip 2010 m., taip ir 2011 m., mokiniai daugiausiai t.y. virš 40 proc. patyrė riešo, plaštakos ar pirštų traumas. Antroje vietoje galvos traumas, sekantis šlaunies ar kelio sužalojimai, bei blauzdos, čiurnos.



6 pav. Traumų pasiskirstymas pagal sužalotas kūno dalis (proc.).

Traumas patyrusiems mokiniams dažniausiai pakakdavo visuomenės sveikatos priežiūros specialistų mokykloje suteiktos būtinosios pirmosios med. pagalbos. 2011 m. 13 proc. nukentėjusiųjų buvo iškviesti tėvai, 11,8 proc. susižalojusių buvo nuvesti į artimiausią ambulatoriją ar pirminį sveikatos priežiūros centrą. Greitoji medicinos pagalba į mokyklas dėl traumų buvo kviesta 16 kartų – jos prireikė 1,3 proc. susižeidusiųjų.

2010 m. 14,4 proc. nukentėjusiųjų buvo iškviesti tėvai, 8,65 proc. susižalojusių buvo nuvesti į artimiausią ambulatoriją ar pirminį sveikatos priežiūros centrą. Greitoji medicinos pagalba į mokyklas dėl traumų buvo kviesta 30 kartų – jos prireikė 2,2 proc. susižeidusiųjų.

## **Išvados**

1. Berniukai traumas patiria dažniau nei mergaitės.
2. Dažniausiai mokykloje susižaloja 5-6 klasių (11-13 metų amžiaus) mokiniai. Jie sudaro daugiau nei trečdalį visų patyrusių traumas.
3. Mokiniai traumas dažniausiai patiria mokyklų sporto salėse.
4. Mokiniai daugiausiai patyrė riešo, plaštakos ar pirštų traumas.
5. Traumas patyrusiems mokiniams dažniausiai pakakdavo visuomenės sveikatos priežiūros specialisčių mokykloje suteiktos pirmosios med. pagalbos.

## **Pasiūlymai**

1. Didėjantis traumų skaičius, įvykstančių sportuojant, rodo nepakankamą kūno kultūros mokytojų dėmesį sportuojantiems vaikams. Svarbu, kad kūno kultūros mokytojai nebūtų abejingi ir aiškintų mokiniams apie galimus pavojus, atliekant įvairius pratimus, ir patartų, kaip nuo jų apsisaugoti.
2. Reikėtų sustiprinti mokytojų ir vyresnių klasių mokinių budėjimus pertraukų metu mokyklos koridoriuose, kieme, laiptinėse.
3. Traumų priežastimi dažnai tampa susistumdymai ir susimušimai su kitu asmeniu, todėl mokiniams reikėtų daugiau švietėjiškos veiklos pirmos pagalbos ir smurto prevencijos klausimais.

Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė